

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Surányi Miklós*
Cím: *Mindent a vidéknek*

Forrás: *Nemzeti Újság*

Bn

1924. 11. 23.

Osztályozás

Tárgy

302.2

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyszám

v. füz.) (Oldal)

Mindent a vidéknek!

Irta: *Surányi Miklós*

Talán nem baj, ha van valaki a budapesti újságírók napszámosa között, akit a budapesti dolgok rovására a vidék dolgai hoznak izgalmába. Talán eltűrhető gyengeség, ha akad itt-ott ember, akit nem érdekel a pesti színháztrösztök konjunkturája, Fedák Sári amerikai balszerencsése, a fővárosi törvényhatósági bizottság összetétele és Vázsonyi Vilmos állásfoglalása. Talán megbocsájtják az Égben azt a politikai langy-meleg közönyösséget is, mely unottan elnéz a parlamenti frakciók és a politikai pörök védőügyvédeknek izgága szóharcai felett és arról álmodozik, hogy mi lesz az országból ötven év múltával.

Ugy érzem, hogy most az egyetlen reálpolitika az utópiákon való nyargalás. Igen. Most lovat szeretnék a nemzet alá adni, hogy azon messzé perspektívák felé ügessen lovardái körbenkeringés és díjugratások helyett. Például a decentralizáció felé.

Talán elnézik nekem, ha Budapest sorsánál jobban érdekel a magyar falu sorsa. Kecskemét, Nagykőrös, Szentes, Tokaj, Gyöngyös, Baja, Pécs, Dombóvár és Sopron sorsa, a magyar vidék és Budapest egymáshoz való viszonya, a paraszt és a kisbirtokos gazdasági és kulturális helyzete, az ország anyagi és erkölcsi erőinek kiegyensúlyozása.

Debreczen képtárat kapott Déri Frigyes nagylelkűségéből. Kecskeméten ennyi és ennyi barack termett és Pécsen van az ország második legnagyobb borsgyára. Igaz, mi van Pécsen a Zsolnay-gyárral? Virágzik-e a szolnoki művésztelep? Hány hallgatója van a vidéki egye-

temeknek? Építenek-e gyárat Kaposvár környékén és hogy megy a vidéki malmoknak a dolga? És a cukorrépa? A cukorgyárak? És a szegedi múzeum!

Ugy érzem, hogy ezek a kérdések fontosabbak a pesti tőzsde helyzeténél és annál is, hogy jól megy a színházaknak, vagy sem.

Egém minden meg, amit a vidéki élet modernizálásáról hallok. A paraszt zongorát vásárol és bankba adja a fiát —, olyan bel-doggá tesz ez a hír, mintha esatát nyertünk volna. Dombóvárott új lapot és Szekszárdon új sörgyárat alapítanak —, tiz fokkal ugrik fel optimizmusom hőmérője. Örülök, hogy a paraszt tisztában van a zürichi kurzus, a világpáritás és az export-import fogalmaival, hogy a Dunántul tizmilliósi esikókat nevelnek, hogy Baja körül földgáz után fúrnak, hogy Budafok mellett tiz-husz holdon nemes alma termésével kísérleteznek, hogy tea- és kávéültetvényekkel bajlódnak az ország déli részein, hogy Pécsen megnyílik az egyetemi klinika, Gödöllőn az új gimnázium és hogy a mezőkövesdi matyóhimzéseket újra művészi nivóra emelik.

Szép csendben így alakul át az ősi Magyarország képe.

Volt idő, amikor jelszó volt a centralizáció. Mindent Budapestnek és Budapest számára! A Máv. egész hálózatát úgy konstruálták, hogy Budapestet személy- és áruszállításnak lehetetlen volt elkerülnie. Kulturális és gazdasági intézeteinket mind a fővárosba hoztuk. Egyetemi város, gyárváros, fürdőváros, poli-

tikai központ, udvari székhely, muzeumok, kiállítások, kísérleti állomások, csillagvizsgáló, kereskedelmi kikötő helye Budapest. A béke utolsó éveiben arról is álmodoztunk, hogy tengeri kikötővé tesszük az ország fővárosát, esatornával kötvén össze a Dunát a quarnerói öböllel. Mindent Budapestre hordtunk össze, ahogy a koldus kereskedő minden portékáját a kirakatba zsufolja és hátul üresen látognak a polcok.

Budapest határán tul tiz kilométerrel kezdődött Azsia. Villany, gáz, gép, gyár, kultura, luxus, zene, hírlap, könyv megszűnt Kelenföldnél és Szolnoknál. És a magyar föld Budapestnek termelte a búzát és a szőlőt; a gyapju kiment Csehországba és a hizott ökor husát Bécs habzsolta fel. Budapest nőtt, tárgult, hizott és a vidék senyvedt, koplalt és elmaradt.

Most ugy hallok, a parasztok zongorát és

gramofont vásárolnak. A pesti kabarékban viccelnek ezen, de az Uristen megbocsájtja nekik, mert nem tudják szegények, hogy mit eselekosznak együgyűségökben.

Ha képviselő volnék, mindennap felállnék a Házban és elkiáltanám magamat: *Decentralizáció!* Ne bántuk Budapestet. Hagyjuk meg neki, amije van. De új intézményt ötven esztendeig ne létesítsünk, csak a vidéken. Vidéken építkezünk, vidékre vigyük új muzeumainkat, vidéken létesítsünk fürdőket, vidéken szervezzünk gazdasági és pénzügyi szövetkezeteket, vidéken építsünk gyárat, vidéken teremtsünk mezőgazdasági és népipart, művészeti ipart, vidékre vigyük új hivatalainkat és társadalmi intézményeinket, tegyük a vidékkel ugy, mint ahogy 1867 óta Buda-